

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2022.2.51>**О. О. Дриголь**викладачка кафедри адміністративного і кримінального права
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття розглядає причини виникнення та шляхи подолання корупції у сфері вищої освіти. Вона спрямована на вивчення факторів, які сприяють поширенню корупційних практик в університетах та навчальних закладах, а також на аналіз ефективних стратегій та ініціатив для боротьби з цим явищем. Стаття систематично розглядає різні аспекти корупції у вищій освіті, включаючи сплачування хабарів при вступі, плагіат та інші форми академічної нечесності, а також недоліки у процесі внутрішнього управління університетами. Крім того, стаття аналізує найбільш ефективні підходи до подолання корупції у вищій освіті, включаючи впровадження прозорих та процесів прийняття рішень, зміни в законодавстві, сприяння культурі академічної чесності та освітнім ініціативам для студентів і педагогів. Стаття надає важливий внесок у розуміння корупції у сфері вищої освіти та пропонує практичні рекомендації для створення більш справедливого та етичного освітнього середовища, сприяючи підвищенню якості та інтегритету вищої освіти. Автор аналізує проблеми корупції у закладах вищої освіти України, висвітлення методів протидії корупції у сфері вищої освіти, дослідження превентивних заходів, які потрібно вживати задля протидії корупції, формування висновків на основі викладеного матеріалу. Крім того, досліджуються механізми контролю та нагляду, які встановлені вищими освітніми установами для запобігання корупції. Це може включати системи етичного кодексу, служби внутрішнього аудиту та впровадження процедур управління ризиками. Аналізується ефективність цих механізмів та їх здатність виявляти та припиняти корупційні практики. Важливою темою є також розгляд механізмів покарання корупціонерів у вищій освіті. Аналізуються дослідження щодо судових рішень, штрафних санкцій та дисциплінарних заходів, застосованих до працівників та студентів, замішаних в корупційних схемах. Шлях до відсутності корупції починається з кожного студента, який має розуміти наскільки важливою є академічна доброчесність та починати доброчесне відношення до освіти з себе.

Ключові слова: корупційне правопорушення, вища освіта, державна політика, боротьба з корупцією, воєнний стан, корупція у вищій освіті.

Постановка проблеми. Однією з найактуальніших проблем українського суспільства є корупція в сфері вищої освіти. Подолання корупції у цій сфері надасть країні можливість суттєво покращити як знання студентів, так і їх національну свідомість. Адже якщо кожен громадянин буде впевнений у тому, що корупція – це явище, яке не притаманне нашій державі, та несе за собою виключно негативні наслідки, він буде доброчесно виконувати власну роботу, усвідомлюючи, що знання, звання та багато чого іншого не можна купити за гроші. Протидія корупції неможлива без вживання певних превен-

тивних заходів, проведення детального науково обґрунтованого аналізу причин виникнення такого явища як корупція та відповідно – чіткого усвідомлення сутності поняття корупції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські вчені з різних галузей досліджують причини виникнення та шляхи подолання корупції у сфері вищої освіти. Так, І. Гордієнко досліджує економічні аспекти корупції в українській вищій освіті, О. Дробницька досліджує соціальні причини корупції в українській системі вищої освіти, В. Яківенко досліджує політичні аспекти корупції у галузі вищої освіти, Т. Якушина досліджує юридичні аспекти корупції в українській вищій

освіті. Окрім того низка таких науковців як І. Петренко, О. Зайцева, О. Лисенко, Т. Коваленко, М. Сідоренко також працюють над цією темою і вносять вагомий внесок у розуміння причин та шляхів подолання корупції у цій сфері.

Мета. В науковій статті автором поставлено за мету виявити та сформулювати низку керівних причин виникнення та висвітлити можливі шляхи подолання корупції у сфері вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Від правильно побудованої стратегії протидії корупції в освіті та від розробленої тактики й методології антикорупційної діяльності залежить майбутнє суспільства України. За роки існування корупція в системі вищої освіти набула багатьох форм прояву, що може свідчити про її розвиненість та відпрацьованість певних корупційних схем. Деякі форми прояву корупції навіть не вважаються протиправними діями згідно з чинним законодавством, що унеможливорює покарання зловмисника.

На думку американських вчених, подолати корупцію у вищій освіті навіть набагато важче, ніж усунути тіньову економіку. Корупція підвищує дисбаланс у доступі до вищої освіти, пригальмовує процес акумуляції людського капіталу та має негативний вплив на економічне зростання та соціальний розвиток нації [2, с. 314].

Складність визначення суб'єкта корупційних діянь у сфері освіти викликана наступними чинниками: перший – Закон України «Про запобігання корупції» прямо не називає науково-педагогічних працівників суб'єктами корупційних правопорушень; другий – згідно з чинним законодавством вказана категорія осіб не є державними службовцями; третій – аналіз судових рішень про притягнення осіб до адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення свідчить про відсутність серед суддів єдиного підходу у тлумаченні деяких суб'єктів відповідальності за корупційні діяння.

Закон України «Про освіту» визначає державну політику у сфері освіти, згідно з якою «освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розви-

ток суспільства. Фінансування освіти є інвестицією в людський потенціал, сталий розвиток суспільства і держави». Державну політику у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Законом встановлено: «Кожен має право на якісну та доступну освіту. Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право на доступність освіти, право на безоплатну освіту у випадках і порядку, визначених Конституцією та законами України. В Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак»

Академічна доброчесність студентів – запорука отримання якісних знань та розвитку критичного мислення усієї студентської спільноти України. Згідно зі статтею 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Відповідно до ч. 3 статті 32 Закону України «Про вищу освіту» серед обов'язків закладів вищої освіти: вживати заходи, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності; мати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, у тому числі затверджену політику забезпечення дотримання учас-

никами освітнього процесу академічної доброчесності (кодекс академічної доброчесності).

Задля більш детального розгляду поставленої проблеми, на нашу думку, слід звернутися до витоків – часів закладання фундаменту саме педагогічної освіти. Основи педагогічної освіти європейського простору сформувались ще в епоху античності. Їх загальнолюдський зміст шліфувався в процесі поступу країн Європи сходами прогресу. Кожна з наступних історичних епох послідовно формувала модель педагогічної освіти як освіти гуманістичної, креативної, людино- і культуротворчої. Необхідно віддати найвищу шану славетним педагогам, мислителям, подвижникам освітньої справи, що у ході історичного розвитку сформували спільну платформу цінностей, актуальну для всіх країн і народів європейського континенту та і всього світу. Серед них – Ян Амос Коменський, Вільгельм фон Гумбольдт, Януш Корчак, Джон Локк, Антон Макаренко, Марія Монтессорі, Йоган Генріх Песталоцці, Жан-Жак Руссо, Василь Сухомлинський, Костянтин Ушинський, Фрідріх Фребель та ін. Однак умови для реалізації цієї моделі з'явилися порівняно нещодавно [4].

Наразі проблема корупції у галузі вищої освіти є досить актуальною. Серед вітчизняних вчених варто виділити О.Я. Прохоренко [3], який досліджував проблему корупції в органах державної влади у контексті аналізу нормативно-правового регулювання; його робота несла в собі ґрунтовний посил для продовження дослідження проблеми даної тематики та мала достатньо високий практичний інтерес.

Головною ознакою поширеності корупції в системі вищої освіти є результати різноманітних опитувань незалежних центрів, що оцінюють рівень та прояв корупції. Так, наприклад, показники звіту про протидію корупції за 2021 рік, які фіксують факти здійснених правопорушень (корупційного характеру) державними органами, свідчать, що станом на 2021 рік було виявлено 66 осіб (або 8%), які вчинили корупційні діяння в системі освіти. За незалежним опитуванням щодо рівня корупції в Україні станом на 2021 рік маємо також невтішну

картину, адже сфера освіти за рівнем корумпованості в Україні займає 16-те місце. Згідно з даними Барометру світової корупції 2021 р. опитані респонденти оцінили рівень корумпованості професійної освіти в 31%, що є досить вагомим показником для початку змін у системі освіти. За результатами нещодавнього опитування молодих вчених було виявлено, що корупція входить до ТОП-3 загального рейтингу проблем академічних реформ та саме антикорупційна політика та боротьба з плагіатом має стати пріоритетом урядових програм впродовж наступних років. Як свідчить практика, незважаючи на те, що більшість українців виказують нетолерантність до корупції, значна їх частина готова дати хабаря задля сприятливого вирішення певних питань. Тому першочерговим етапом є зміна ставлення до корупції на різних рівнях.

Перший рівень — державний. Проблема корупції на рівні держави вже давно всім відома, проте ефективних мір з протидії та усунення цього явища ще не визначено. Першої модернізації має зазнати нормативно-правова база. Другий етап має торкнутися збільшення прозорості управління фінансовими потоками. Саме перерозподіл, обсяг, спрямування, контроль за доцільним використанням державних коштів часто викликає питання.

Другий рівень — це рівень вищих навчальних закладів. Для оцінки рівня корупції в кожному ЗВО має проводитися опитування щодо здійснення корупційних дій в конкретному навчальному закладі, опрацьовані результати опитування мають на меті оцінити наявність проблеми та її рівень; у подальшому спираючись на результати опитувань має бути складена програма з усунення виявлених порушень.

Істотно інший рівень, що торкається як і державні органи, так і населення в цілому — соціальний рівень. До заходів поширення протидії корупції мають бути залучені ЗМІ. Вони мають пропагувати протидію корупції, за раніше складеною державою, інформаційною програмою. Інформувати членів суспільства про наявний стан, проблеми та долучати до формування шляхів протидії корупції. Поширюючи практику «стоп корупції» в

свідомості громадян, суспільство закладає процес викорінення корупції в довгостроковій перспективі.

Р. Хайнеман дає характеристику системи освіти, вільної від корупції. Її основними ознаками є:

- 1) рівність доступу до отримання освіти;
- 2) чесність при розподілі навчальних програм і матеріалів;
- 3) чесність і прозорість критеріїв вибору вищої освіти;
- 4) чесність при проведенні акредитації, в якій всі навчальні заклади оцінюються за системою стандартів, відкритих для суспільного обговорення;
- 5) чесність при отриманні освітніх послуг і товарів;
- 6) підтримання системи професійних стандартів тими, хто очолює установи, які здійснюють освітню діяльність, незалежно від форм власності установи: приватної або державної.

У даний час причини та механізми корупції в секторі вищої освіти різноманітні. Хабар можна отримати різними способами. Найбільш поширені прояви корупції під час здачі сесії, отримання стипендії, отримання місця у гуртожитку, уникнення відрахування з різних причин. Прояви корупції також зустрічаються при вступі до ЗВО (в тому числі до магістратури), при переведенні на інший факультет, до іншого ЗВО, на іншу форму навчання. Опитані студенти і викладачі вважають, що боротьбою з корупцією у ЗВО в першу чергу мають займатися ректорат, деканати і органи студентського самоврядування. Але для активної участі у боротьбі з корупцією студенти повинні бути компетентними та юридично грамотними. Вивченню педагогічних та психологічних аспектів корупції в освіті присвячені праці таких авторів як Г. Л. Ільїн, К. Рід, В. Аванесов, С. Комков, Н. В. Галкіна, Е. О. Леонтьєва, С. М. Ніколаєв, В. А. Смірнов та ін. Зокрема А. Л. Журавльов, та А. В. Юревич показують, що проблема корупції має яскраво виражені психологічні складові, а також соціокультурне коріння. Авторами виділяються основні напрямки психологічного вивчення корупції, розглядаються можливості психологічної науки і практики в протидії корупції, такі як зміна толерантного ставлення до неї в суспільстві, мобілізація широких мас населення на

боротьбу з нею, психологічний моніторинг законопроектів, тестування кандидатів на «хабаромісткі» посади за допомогою спеціальних психологічних методик.

Отже, залучення психологів та соціологів для розробки плану дій та механізмів задля боротьби з корупцією в освіті надасть державі змогу скорегувати думку суспільства про дане явище та допоможе громадянам перестати толерувати корупцію. У тандемі психологи та соціологи можуть перш за все створювати анонімні опитувальники у різних соціальних мережах, на основі відповідей респондентів буде отримано аналітику та створено статистику у вигляді інфографіків. Після детального аналізу отриманих даних – можна починати модернізувати механізми боротьби з корупцією у закладах вищої освіти. На даному етапі психологи можуть взяти участь у створенні різноманітних проєктів, заходів, вебінарів, брошур, тощо. Окрім цього залучення спеціалістів у галузі психології під час працевлаштування людей на роботу також відкриє закладам вищої освіти можливість брати на роботу професіоналів своєї справи та доброчесних людей. Особливо корисним заходом задля боротьби з корупцією в освітній сфері може бути антикорупційне виховання.

Антикорупційне виховання в вузі – це діяльність співробітників вищого навчального закладу по формуванню і підвищенню правової свідомості та правової культури в цілях протидії різним видам корупційних правопорушень та забезпечення процесу духовного формування та антикорупційної стійкості суб'єктів, що беруть участь в освітньому процесі. У закладі вищої освіти рекомендовано здійснення антикорупційного виховання наступними способами:

- 1) шляхом включення тем, спецкурсів та окремих дисциплін антикорупційної спрямованості в освітні програми, реалізовані вузом;

- 2) шляхом неформального антикорупційного виховання у вільний від навчального процесу час (заходи агітаційного характеру, конференції, зустрічі з працівниками правоохоронних органів та ін.).

Слід зазначити, що на якість та корумпованість системи вищої освіти в Україні наразі впливають не тільки корумповані уповноважені особи та студенти, готові

дати хабар. Наразі Україна знаходиться в умовах воєнного стану.

Воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. Метою введення воєнного стану є створення умов для здійснення органами державної влади, військовим командуванням, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями наданих їм повноважень у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності.

В умовах діючого в Україні воєнного стану навчальний процес зазнав дійсно серйозних змін. Більшість закладів освіти вимушені були перейти на дистанційне навчання, студенти знаходяться у різних містах України та світу. Навчальний процес майже кожного дня перериває повітряна тривога та загрози ракетного обстрілу. Окрім цього деякі студенти залишилися на окупованих Росією територіях та взагалі втратили можливість отримувати освіту та працювати на майбутнє нашої держави. Взимку навчальний процес переривали планові відключення світла, періодична відсутність доступу до мережі інтернет та мобільного зв'язку. Проте, функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Саме тому підтримка активного упровадження інновацій в освітню галузь під час війни стала одним із ключових напрямів роботи Міністерства освіти і науки України та його підрозділів. Діджиталізація та впровадження нових технологій в освітній процес почалися ще з початком всесвітньої пандемії, яка була

викликана вірусом Covid-19. Тому наша система освіти мала певний досвід дистанційного навчання. На сьогоднішній день є такі експерименти та інноваційні освітні проекти як: «Нова Українська школа», «Національний освітній технопарк», «Європейська інтегрована модель школи з угорською мовою навчання», «Авторська школа в Україні», «Педагогічна технологія «Росток», «Вальдорфська школа в Україні», «Інтелект України», «Ліга крилатих» (базова школа), інформаційна технологія «Єдина школа», «Я – дослідник 2.0 (дидактична система природничо-математичної початкової освіти)», «Технологія навчання учнів початкової школи «Розумники» (SmartKids)», «Розвиток бізнес-освіти в Україні як елемент державної політики сприяння розвитку підприємництва», «Система виховання громадянина-патріота в умовах профільного навчального закладу військово-професійної спрямованості» та інші. Не зважаючи на складні обставини, студенти всеодно продовжують навчання та займаються самоосвітою.

Причини, що спричиняють та провокують корупцію, можуть бути розкриті через встановлення факторів корупції, а саме явищ, процесів, чинників, які здійснюють детермінуючий вплив на зазначене антисоціальне явище. Виділяють фактори корупції за сферами поширення та змістом:

1. Політичні: прорахунки в політиці реформ; політична нестабільність, нестабільність політичних інститутів; дисбаланс повноважень та функцій гілок влади; відсутність ефективного контролю за діяльністю влади; невизначеність і необґрунтованість антикорупційної політики.

2. Економічні: кризові явища в економіці; криміналізація й тінізація економіки; надмірне втручання держави в економіку.

3. Організаційно-управлінські: недосконала система організації влади; неефективна система державного управління; гіпертрофовані повноваження бюрократичного апарату; недосконалість формування владних структур.

4. Правові: незабезпечення в органах державної влади верховенства права та закону; безсистемна, необґрунтована зміна законодавства.

5. Ідеологічні: відсутність чітко визначеної ідеології державної служби та системи цінностей держави.

6. Морально-психологічні: деморалізація суспільства, девальвація моральних цінностей; дух невизначеності і непевності у завтрашньому дні; невизнання населенням корупції як соціального зла.

Нажаль, корупція сьогодні залишається однією зі значних проблем у сфері вищої освіти України. Корумпованість викладацького складу ЗВО є однією з нагальних проблем, яка потребує першочергового вирішення у найближчі роки. Боротьба з усіма проявами корупції і нечесності у ЗВО повинна стати одним з першочергових кроків для запровадження європейських освітніх стандартів у вітчизняній освіті.

Основними чинниками виникнення корупції у ЗВО учасники освітнього процесу вважають недостатню оплату праці викладачів, знецінення самої вищої освіти, лінощі студентів та їх небажання вчитися. Соціальнопсихологічні дослідження вітчизняних та закордонних вчених доводять, що одним з провідних мотивів корупційних дій особистості є прагнення до отримання матеріальних благ. Отже, проблему корупції у ЗВО можна частково вирішити шляхом підвищення заробітної платні професорсько-викладацького складу. У цей час причини та механізми корупції в секторі вищої освіти різноманітні. Хабар можна отримати різними способами. Найбільш поширені прояви корупції під час здачі сесії, отримання стипендії, отримання місця у гуртожитку, уникнення відрахування з різних причин. Прояви корупції також зустрічаються при вступі до ЗВО (в тому числі до магістратури), при переведенні на інший факультет, до іншого ЗВО, на іншу форму навчання. Опитані студенти і викладачі вважають, що боротьбою з корупцією у ЗВО в першу чергу мають займатися ректорат, деканати і органи студентського самоврядування. Але для активної участі у боротьбі з корупцією студенти повинні бути компетентними та юридично грамотними.

Таким чином, можна зробити кілька ключових висновків щодо проблеми корупції у сфері вищої освіти в Україні. Перше і найважливіше - система вищої освіти потребує негайного реформування та модернізації. Ця реформа повинна спрямовуватися на покращення якості навчання та забезпечення доступності вищої освіти для всіх громадян України.

Необхідним є також посилення антикорупційної політики у галузі освіти.

Громадяни України мають отримувати якісну вищу освіту та у майбутньому ставати фахівцями, у сфері вищої освіти не повинно бути жодного місця для корупції, і це потрібно усвідомлювати. Школа надає базові знання та навчає людей грамотно писати, розмовляти та виконувати певні математичні дії. Вища освіта в свою чергу, відкриває людині двері до справжнього світу знань та можливостей. Серед таких можливостей, наприклад, програми академічної мобільності, у яких маючи бажання та інтерес, може взяти участь кожен студент та магістр. Саме тому міжнародна співпраця може покращити рівень освіти в Україні, про доступні програми академічної мобільності має знати кожен студент.

Висновки. Подолати корупцію у вищих навчальних закладах можуть допомогти певні дії, а саме:

1) Як було зазначено вище - реформування системи вищої освіти задля покращення якості навчання серед студентів;

2) Необхідно впровадження системи антикорупційного виховання в освітньому процесі. Це допоможе формувати у молодого покоління нульове толерантне ставлення до корупції та підвищити етичні стандарти серед студентів та викладачів. Здійснення антикорупційного виховання можна покращити наступними способами: 1) шляхом включення тем, спецкурсів та окремих дисциплін антикорупційної спрямованості в освітні програми, реалізовані вузом; 2) шляхом неформального антикорупційного виховання у вільний від навчального процесу час (заходи агітаційного характеру, конференції, зустрічі з працівниками правоохоронних органів та ін.) Для протидії корупції та реалізації антикорупційного виховання необхідна цілеспрямована антикорупційна політика кожного навчального закладу. Антикорупційна програма повинна передбачати низку антикорупційних заходів, скерованих на: 1) запобігання корупції (у тому числі на виявлення та усунення причин корупції); 2) виявлення та розслідування корупційних правопорушень; 3) мінімізацію та усунення наслідків корупційних правопорушень. Програма також має включати норми професійної етики працівників та студентів ЗВО.

3) Проведення анонімних соціологічних опитувань освітян з метою розробки плану дій задля подолання корупції та моніторингу суспільної думки щодо освітнього процесу в цілому;

4) Підтримання системи професійних стандартів тими, хто очолює установи, які здійснюють освітню діяльність, незалежно від форм власності установи: приватної або державної;

5) До заходів поширення протидії корупції мають бути залучені ЗМІ. Вони мають пропагувати протидію корупції, за раніше складеною державою, інформаційною програмою;

6) Модернізації має зазнати нормативно-правова база;

7) Має відбутися збільшення прозорості управління фінансовими потоками, адже, саме перерозподіл, обсяг, спрямування, контроль за доцільним використанням державних коштів часто викликає питання.

8) Важливо підтримувати систему професійних стандартів у вищих навчальних закладах, незалежно від їх форми власності.

Це сприятиме підвищенню внутрішньої ефективності та якості освіти.

Загалом, подолання корупції у сфері вищої освіти в Україні - це складний і багатогранний процес, який вимагає спільних зусиль влади, громадськості та освітніх закладів. Але цей процес є необхідним для забезпечення якісної освіти та розвитку країни в цілому.

Список використаної літератури:

1. Андрущенко В. Конституційний процес у галузі освіти: стратегічне рішення. *Вища освіта України*. 2013. № 3. С. 5-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2013_3_3.
2. Заброра Д.Г. Державна антикорупційна політика в Україні: теорія, правова основа, інституціалізація [Текст] : монографія / Д. Г.Заброра ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Сімф. :Крим навчпед-держвидав, 2013. 367 с.
3. Прохоренко О. Корупція по українськи: монографія. К.: НАДУ, 2005. 456 с.
4. Усик В. І., Схулухія Ю.В. Корупція у вищій освіті як загроза академічній доброчесності. *Економіка та держава*. 2017. № 11. С. 65-67.

Dryhol O. Causes of corruption and ways to overcome it in higher education

The article examines the causes and ways of overcoming corruption in the field of higher education. It is aimed at studying factors that contribute to the spread of corrupt practices in universities and educational institutions, as well as at analyzing effective strategies and initiatives to combat this phenomenon. The article systematically examines various aspects of corruption in higher education, including admissions bribery, plagiarism and other forms of academic dishonesty, as well as weaknesses in the internal governance of universities. In addition, the article analyzes the most effective approaches to combating corruption in higher education, including the implementation of transparent and decision-making processes, changes in legislation, promotion of a culture of academic integrity, and educational initiatives for students and teachers. The article makes an important contribution to the understanding of corruption in higher education and offers practical recommendations for creating a more just and ethical educational environment, promoting the quality and integrity of higher education. The author analyzes the problems of corruption in the institutions of higher education of Ukraine, highlighting the methods of combating corruption in the field of higher education, researching preventive measures that must be taken to combat corruption, forming conclusions based on the material presented. In addition, the mechanisms of control and supervision established by higher educational institutions to prevent corruption are investigated. This may include code of ethics systems, internal audit services and the implementation of risk management procedures. The effectiveness of these mechanisms and their ability to detect and stop corrupt practices are analyzed. An important topic is also consideration of mechanisms for punishing corrupt persons in higher education. Research on court decisions, fines, and disciplinary measures applied to employees and students involved in corruption schemes is analyzed. The path to the absence of corruption begins with each student, who must understand how important academic integrity is and start a virtuous attitude towards education from himself.

Key words: corruption offense, higher education, state policy, fight against corruption, martial law, corruption in higher education.